

Bilag 3

Eksempler på vilkår og fremgangsmåder i forhold til forpagtere af benzinstationer

Statoil

En konkret forpagtningskontrakt er underskrevet den 9. december 1980. Kontrakten indeholder bestemmelse om en såkaldt brugsafgift (forpagtningsafgift), og det er anført i kontrakten, at der i brugsafgiften indgår betaling for bl.a. revisionshonorar, edb-behandling af regnskab, administrationsgebyr, udgifter til reklame i henhold til aftale samt forrentning og afskrivning.

Der er om disse omkostninger truffet bestemmelse om, at afgiften til enhver tid kan reguleres uden varsel efter bortforpagterens bestemmelse, hvis der sker ændringer i de nævnte beløb.

Forpagteren har efter kontrakten pligt til at anskaffe og vedligeholde materiel, som efter hans og Statoils vurdering er nødvendigt. Statoil skal til enhver tid have adgang til forpagterens regnskab.

Efter en prøvetid på 6 måneder kan forpagteren opsiges med 6 måneders varsel. Først efter 9½ år kommer forpagteren op på 12 måneders varsel.

Bortforpagteren har ingen pligt til ved opsigelse efter prøvetidens udløb at afkøbe forpagteren det materiel, som han har anskaffet, og der ydes ingen godtgørelse for mistet kundekreds.

Hvis forpagteren selv siger op – f.eks. fordi forpagtningsafgiften er blevet for høj – er det forbudt forpagteren i et år efter kontraktens ophør inden for en afstand af 3 km at drive virksomhed med salg af motorbrændstoffer eller at tage ansættelse i en sådan virksomhed.

Shell

En konkret forpagtningskontrakt er underskrevet 27. juni 1986. Den er i det væsentlige enslydende med den foran omtalte.

Dog er forpagteren ved kontraktens § 2 pålagt en særlig pligt til at drive sin virksomhed, således at den vil give Shell et godt og positivt omdømme. Shell har i anledning af forpagterens udtalelser til en lokal avis i en skrivelse af 8. januar 1988 truet med at ophæve kontrakten, »såfremt overskridelser af nævnte § 2 sker igen, hvad enten det er i form af udtalelser til pressen eller til kunder eller andre personer, som kan skade Shell's virksomhed og positive omdømme«.

Forpagtningsafgiften er fastsat på grundlag af en række forskellige forhold, men der er efter kontrakten adgang til vilkårlig forhøjelse uden varsel »under hensyntagen til den udvikling, der i perioden har fundet sted, samt den forventede udvikling, der vil ske i samfundets økonomi og i servicestationsbranchens indtjeningsforhold«.

Denne ret til ensidig forhøjelse af forpagtningsafgiften er udbygget i en skrivelse af 27. april 1987 fra Shell til samtlige forpagtere, hvori der henvises til, at der ud over aftalte reguleringer »i øvrigt kan ske regulering af forpagtningsafgift«.

Videre i skrivelsen anføres:

»Det vil her være på sin plads også at orientere om et nyt element i forpagtningsafgiften, som sandsynligvis træder i kraft fra den 1. januar 1988. Der er tale om en såkaldt potentialeafgift, hvorved forstås en afgift, der pålægges de stationer, der af en eller flere grunde bør give selskabet et større afkast af den investerede kapital, end det til enhver tid gældende forpagtningsystem i øvrigt kan . . . Det skal understreges, at den enkelte forpagters evne til at få et større eller mindre udbytte af sin indsats derimod ikke vil indgå i overvejelserne.«

Kontrakten indeholder nøjagtig de samme bestemmelser som den foran omtalte Statoilkontrakt angående opsigelsesvarsel, opsigel-